

KATE KAPURALICA I SUVREMENI KONCEPT BIJEDE I SIROMAŠTVA

Hoće li se netko jednoga dana smijati i našoj generaciji?

Da parafraziram Harjačeka, Dubrovnik je danas suočen sa skupljanjem mrvica koje padaju sa stola masovnoga i elitnoga turizma, što bitno mijenja koncept i pojam sirotinje. Kapitalistička misao prožela je sve pore društva, a Dubrovnik je pokleknuo, prodajući postupno svoja bogatstva poprilično jeftino

Odgledavši i drugu repriznu izvedbu na 63. Dubrovačkim ljetnim igrama, *Katu Kapuralicu* Dubrovčanina Vlaho Stullija, sjetio sam se jedne rečenice ugledne dramaturginje i dramske autorice Zanine Mirčevske. Kao dramaturginja hvaljenoga Sofoklova *Kralja Edipa* uprizorenoga prošle godine u parku Umjetničke škole, a govoreći o Sofoklovu tekstu, spomenula je kako u svjetskoj dramatici postoje dramski „giganti“, koji su to upravo zbog radijusa svoga misaonog korpusa, što im omogućava korespondiranje s različitim sredinama i vremenima te su uvijek odraz duha vremena u kojemu se izvode. Možda će na prvu zvučati pomalo pretenciozno, no nikako se ne mogu oteti dojmu kako Vlaho Stullija s punim pravom možemo ubrojiti među birano društvo književnika, koji na temelju svoje ostavštine ne prestaju privlačiti svojom aktualnošću i originalnošću.

Vlaho Stulli živio je u Dubrovniku na prijelazu iz 18. u 19. stoljeće. Kao jedan od vodećih intelektualaca svoga vremena, povijest će ga pamtiti kako po književnome radu, tako i po proučavanju zdravstvenih prilika ondašnjega Dubrovnik. Po političkome opredjeljenju bio je jakobinac, zagovornik građanskoga liberalizma i demokracije. Često je bio u neposrednom kontaktu s bijedom i neimaštinom najnižih slojeva dubrovačkoga društva, a na osnovu čega i nastaje kritika jednog vremena, (tragi)komedija *Kate Kapuralice*. Riječ je o komadu koji prati jednu marginalnu dubrovačku sirotinjsku obitelj i dva dana u njihovom životu protkanom sveopćom bijedom. Kao rezultat takvoga stanja, svaki pojedinačni član te obitelji duboko je emocionalno rastrojen, a u pokušaju bijega iz postojeće životne situacije, svatko se služi svojim sredstvima. U suštini, ovaj komad tematizira život potpuno oprečan idejama i duhu novoga vremena koje donosi 19. stoljeće.

Stullijevu *Kapuralicu*, premijerno izvedenu na prošlogodišnjim Igrama, režirao je Dario Harjaček, jedan od pripadnika mlade generacije hrvatskih redatelja, a čije vrijeme tek dolazi. Harjaček *Kapuralicu* smješta u prostor unutrašnjega dvorišta bloka zgrada ispod Sv. Marije, tražeći au-

tentičnost mjesta s ciljem maksimalnog oživotvorenja Stullijeva komada, kako bi realističnu i naturalističku notu kojom je prožet čitav dramski tekst interpolirao u jedinstveni ambijent, koji će kod publike pojačati dojam teških i neljudskih životnih uvjeta, metaforički ukazati na aktualno teško društveno stanje te postati izravna kritika sadašnjosti. U tom kontekstu, Dubrovnik je još jednom iznenadio svojim scenskim prostorima visokih potencijala, a uprizorivši *Kapuralicu* ispod Sv. Marije, Harjaček je ugodno iznenadio otkrivši sve potencijale ovoga specifičnoga mjesta i stvorivši kulisu, koja je u kombinaciji s vrsnom dramaturgijom Katarine Pejović, scenografijom Ive Matije Bitanga i Lea Vukića, kostimografijom Doris Kristić, te izvrsnom

u odličnoj ulozi Katina muža Luka Kapurala, teškoga alkoholičara, koji za razliku od svoje žene ipak nastoji očuvati neke tradicionalne obiteljske odnose. Međutim, sveopća psihofizička rastrojenost svih članova njegove obitelji pa i njega samoga onemogućuje bilo kakav pomak i bijeg iz teškoga života na rubu u „brlogu smrdjećem“. Katinu i Lukinu djecu na sceni nam predstavljaju Barbara Prpić, Nika Burdelez i sjajni mladi Ivan Magud, koji se u ulozi blago poremećenoga Luka izvrsno snašao, izbjegavši zamku da svoga lika svede na karikaturu. Od ostalih uloga, značajnija ostvarenja bilježe Maro i Perica Martinović, dok su uloge Branimira Vidica te Srdane Šimunović tek epizode.

U konačnici, zašto je Stulli *Katom Kapuralicom* i danas aktualan i suvremen? Prije svega zbog toga što on svojim tekstom progovara o bijedi i raspadu jedne stvarnosti te postupnoj transformaciji i prijelazu u neku drugu stvarnost. Jedna kritika ove drame može krenuti u smjeru suočavanja s problemom Katá Kapuralice koje žive među nama i dan danas, skrivene unutar svojih zidova gdje se svakodnevno suočavaju s ispraznom svakodnevnicom prožetom alkoholom, nasiljem i materijalnom bijedom. Druga pak kritika može biti usmjerena prema jednoj drugoj vrsti bijede. Da parafraziram Harjačeka, Dubrovnik je danas suočen sa skupljanjem mrvica koje padaju sa stola masovnoga i elitnoga turizma, što bitno mijenja koncept i pojam sirotinje. Kapitalistička misao prožela je sve pore društva, a Dubrovnik je pokleknuo, prodajući postupno svoja bogatstva poprilično jeftino. I zato se pitam: kada se mi danas smijemo Kati Kapuralici, hoće li se netko jednoga dana smijati našoj generaciji, čija vlast nastoji štetnim političkim odlukama doći do brzoga bogaćenja, izdajući pri tome osnovnu ideju kojom je protkana čitava povijest našega Grada, ideju slobode. Postupno rasprodajući sva naša bogatstva, pretvaramo se u ovisnike o tuđem kapitalu, volji i odlukama, te najopasnije od svega, postajemo stranci u vlastitoj zemlji.

Božo Benić

glumom Jelene Miholjević rezultirala apsolutnom festivalskom uspješnicom. Utjelovivši *Katu Kapuralicu*, Jelena Miholjević je na sceni iznijela vrsnu glumačku studiju duboko nesretne žene suočene s teškom materijalnom bijedom, poremećenim obiteljskim odnosima i nasiljem, a istovremeno opterećenu problemom alkoholizma. Beskrupulozni groteskni realitet Katinoga života zasićenoga psovka i neimaštinom, Miholjević nam predstavlja vrlo uvjerljivo i scenski dojmljivo, kako svojim interpretacijskim, tako i gestikulacijskim vještinama, čime je pokazala svu raskoš i širinu svoga glumačkoga talenta. Vrlo dobro ovladavši dubrovačkim govorom, Miholjević je dokazala kako istinski dobrom i talentiranom glumcu jezik i narječje predstavlja tek početni problem, kojega je on vježbom i radom vrlo brzo u stanju ukloniti. Nikša Butijer pojavljuje se